

Posjet jednom od preookeanskih kolosa

R. R. Progonski

Čitavu seriju najavljenih posjeta inozemnih turističkih brodova Dubrovniku u toku ovogodišnje sezone otvorio je engleski transatlantik »Britannic« 4. ožujka. U legendi ovoga broda stoji zapisano, da je »Britannic« najveći putnički motorni brod na svijetu. Ta je napomena izazvala radoznalost i kod starijih pomoraca, koji su tokom života promatrali pomorske plovne jedinice svih tipova i svih nacija.

Drugi iz serije plovećih hotela, norveški brod »Oslofjord«, nije na sebe svratio osobitu pažnju. Ta on je naš stari znanac. Četiri godine uzastopce dolazi u Dubrovnik. Naše su se oči privikle na njegove elegantne linije.

Ali onoga dana kada je najavljen američki kolos »Independence« zavladała je pomalo nervoja. Puhala je dosta jaka jugovina, »gnjili šilok«, kako kažu Dubrovčani.

— »Hoće li arivat?« — pitao je jedan kontinentalac.

— »Baš ste smiješni kad mislite, da bi ovo malo »bave od šiloka« moglo smetati kolosu od 29.500 tona, koji je dug točno koliko naš Stradun? — odgovori mu iskusni stari pomorac.

I zaista cijeli sat prije najavljenog dolaska pojavio se na južnom horizontu golemi transatlantik. Malo kasnije prošetao je ispod starog grada, uplovio u koločepski zaljev i zastao pred malim otokom Daksom. Dva otoka jedan do drugoga. Čelično ostrvo pred kamenim školjem na dohledu glavne dubrovačke luke.

Brzi motorni čamci stupili su u pokret. Turisti su prelazili na kopno, a mnogi Dubrovčani vozili su se u čamcima, da iz blizine vide čudovište savremene brodogradilišne tehnike. Ta je težnja i nas povukla na usidreni brod pod Daksom.

S nama je došao u posjet brodu i jedan dubrovački pomorski kapetan. Dobro je, što je bio u našem društvu, jer bez njega teško bi se snašli. Pomorci su vrlo snalažljivi, pa se je tako naš predvodnik i na ovom oceanskom kolosu odmah snašao kao u svojoj rođenoj kući. A to ipak nije tako jednostavno. Devet katova redaju se jedan iznad drugoga sa dna trupa broda do ispod komandnog mosta.

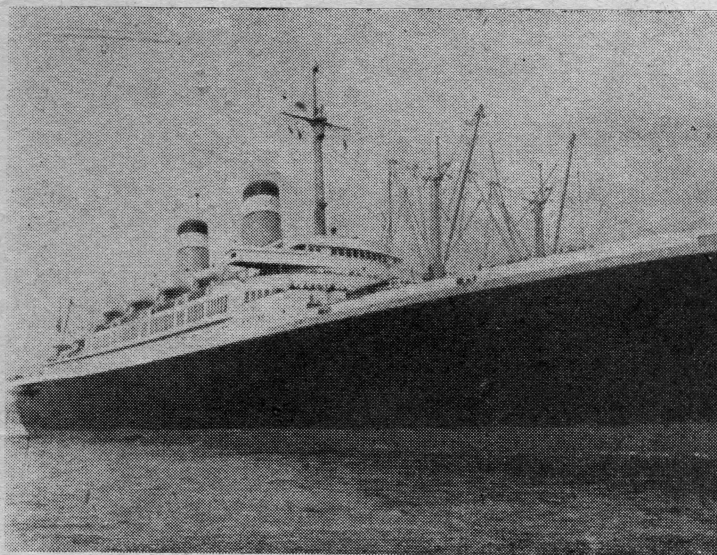
Ova pomorska jedinica u pravom je smislu riječi moderni pokretni hotel, koji plovi oceanom.

Što biste htjeli, da vam o njemu pričamo? Da li o morskim bazenima i golemoj terasi za sunčanje na devetom katu? Možda o staklenicima za uzgoj nekakvog tropskog, nama nepoznatog cvijeća, zatim o salonima za društvene zabave, golemim blagovaonicama, raskošnim bifeima i barovima? Vjerojatno bi vas interesiralo i saznanje, da su sve zidne plohe u ovom plovećem hotelu obložene posebnom smjesom protiv požara, a podovi pokriveni debelim mekanim ćilimima od devine dlake.

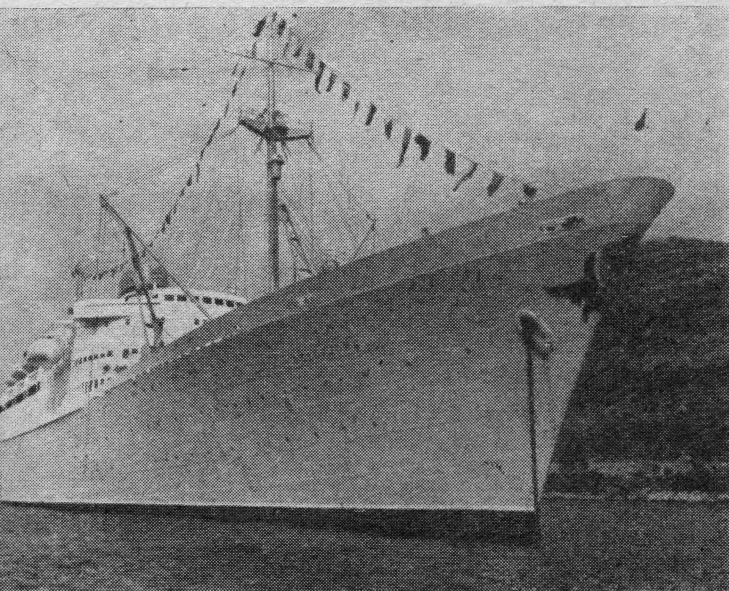
Ne ćemo vas zamarati ni sa opisima šarolikih izloga trgovačke robe, koji su ugrađeni u zidove dugih hodnika pokraj brojnih trgovina tekstilne i galanterijske robe, te mnogih parfumerijskih dućana. Ne ćemo vam opisivati ni luksuzne liftove, što se u nečujnom pokretu šecu među katovima. Reći će mo vam nešto o onome, po čemu je ovaj preookeanski kolos više od jednog modernog hotela, pravi pravcati mali ploveći morski grad.

»Independence« ima svoju bolnicu sa 32 ležaja, te najmodernijim uređajima opremljenu operacionu dvoranu. Osim toga na njemu je i čitav preventivni odio, u koji se može u slučaju epidemije smjestiti i hermetički izolirati od ostalih putnika oko 200 osoba. Na svojim redovitim plovidbama oceanom »Independence« prenosi oko 1000 putnika i 600 članova posade, pa su njegovi projektanti predvideli razne mogućnosti. Međutim, na ovom dvomjesečnom kružnom turističkom putovanju Mediteranom na brodu se nalazi ukupno 530 putnika, koji traže znatno veću udobnost nego poslovni ljudi ili oni, što iz stare Evrope idu u Novi Svijet trbuhom za kruhom. Pravi izgled modernog grada pruža i brodska automatska telefonska centrala, koja svaku brodsku kabinu za nekoliko minuta može povezati sa svim telefonskim brojevima svijeta.

Zalazimo u prostoriju kinematografa. U momentu, kada smo ušli, ona je bila udešena kao sinagoga. Oko tri stotine kožnatih fotelja služe kao sjedišta posjetiocima filmskih pretstava. Ali ta ista sjedišta služe i vjernicima raznih vjera. Praktični Amerikanci povezali su ovo mjesto zabave s religioznim osjećajima turista izletnika. Jedan električni gumb, koji ravna uređajima na

»M/b „Independence“ usidren pred gruškom lukom

M/b „Oslofjord“

pozornici, pretvara dvoranu čas u hram raznih religija, a čas u dvoranu za kino pretstave i druge zabavno društvene priredbe.

»The Sune-Lane News« naziv je lista, koji se svaki dan tiska u brodskoj štampariji, na debelom glatkom papiru, sa čitavim nizom klišeja, najnovijim vijestima iz svijeta, karikaturama, rebusima, pa čak i popunjalkama.

— »Iz kojih su društvenih zvanja putnici na brodu?« — zapitali smo američkog kolegu, glavnog urednika spomenutog dnevnika.

— »Veleindustrijalci, trgovci, književnici, umjetnici, sportski asovi. Oni su pretežno putnici prvog razreda. Kako vidite to su u većini stariji ljudi. Međutim, ima putnika i drugih zanimanja, razumje se, koji nijesu toliko imućni. Oni putuju kao turisti, da vide nepoznate krajeve. Pripadaju takozvanom turističkom odjelu. To su ljudi, koji štede novac godinama, da bi mogli poduzeti jedno ovakvo putovanje. Ni u Americi nijesu svi bogati«.

— »Kakve su razlike u cijenama vožnje i opskrbe između prvog i turističkog razreda?«

— »Golema je razlika u cijeni. Dok putnici iz turističkog razreda plaćaju prosječno 1500 dolara za vožnju i opskrbu na ovom putovanju, cijena u prvom razredu se penje do 15.000 dolara. Putnici prvog razreda imaju čitave apartmane«.

U posebnu atrakciju plovećeg grada spada i to, što putnici ne osjećaju mijenu dana i noći, pa čak ni izmjenu klimatskih pojasa ni prelaze godišnjih dobi. Neonsko svijetlo, ugrađeno u nevidljivim prostorima, pruža dojam trajnog dana, a jednolična temperatura od 25 stupnjeva Celsiusa stalna je na svakom katu i na svakom položaju preoceanskog orijaša, od pramca do krme. Tek onda, kada se iskrcavaju na kopno, ljudi s ovog golemog broda mogu osjetiti neugodnosti hladne zime ili radost mediteranskog proljeća.

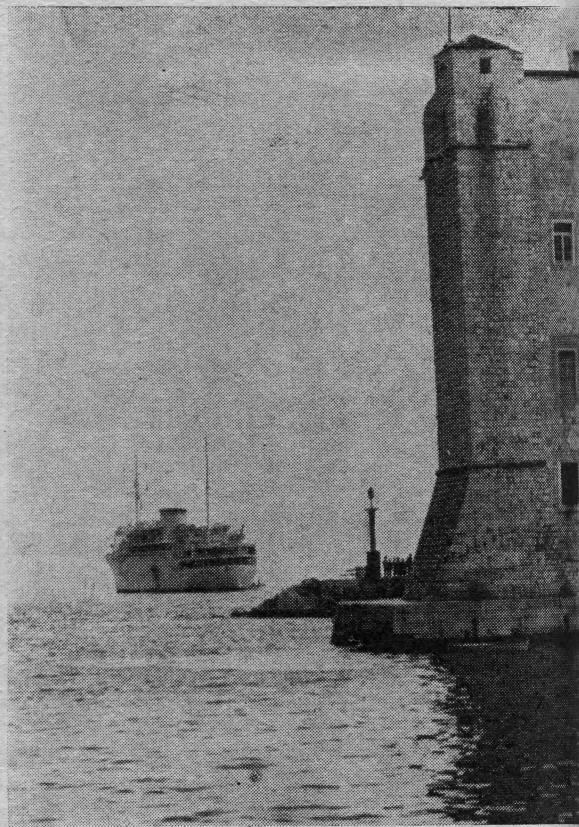
Neki putnici više kategorije nijesu vidjeli ni Dubrovnik. Oni su ostali na brodu. Ne interesiraju ih spomenici kulture u ovom starom pomorskom središtu. U livreje obučeni konobari crnci, sinovi Kube, promiču lijevo i desno napregnutog sluha na svaki poziv.

Poslije dvosatnog razgledavanja napustili smo »Independence«. Pod visokim stepeništem, prislonjenim uz čelični bok transatlantika, ljuljala se mala splav. Iskrcala se grupa putnika na povratku s kopna. Sačekali smo ih, da se popnu na palubu, a onda smo sišli u motorni čamac.

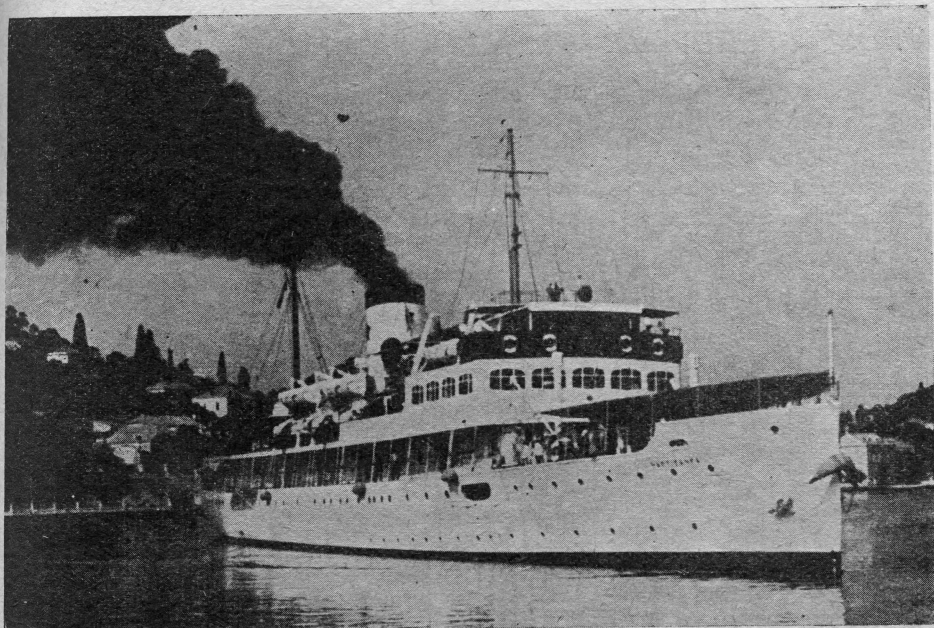
Udaljili smo se od mjesta, gdje su se iskrcali putnici. Motorista je skrenuo čamac prema pramcu broda. Sa otvorenih gvozdениh vrata na trupu »Independence« visjele su labave stepenice od konopa. Uz njih su se iz čamca popela tri člana brodske posade, koji su zaostali iza putnika. »Independence« je sjao u plamenu tisuću žarulja.

Vraćali smo se u grušku luku. Napustili smo preoceanski pokretni grad. Opet smo u gradu pod Srđem, koji postojano stoji na surim hridinama više od jednog čitavog tuceta stoljeća. Vratili smo se bez trunka zavisti, jer i raskošni ploveći gradovi imaju svoje lice i naličje.

Američki putnički brod »Independence« od 29.500 tona, koji je s 530 američkih turista nedavno posjetio Dubrovnik, prije bi mogli nazvati jednim veoma luksuznim hotelom ili gradom u minijaturi, nego brodom. To je jedan od najljep-

M/b „Marèchal Joffre“

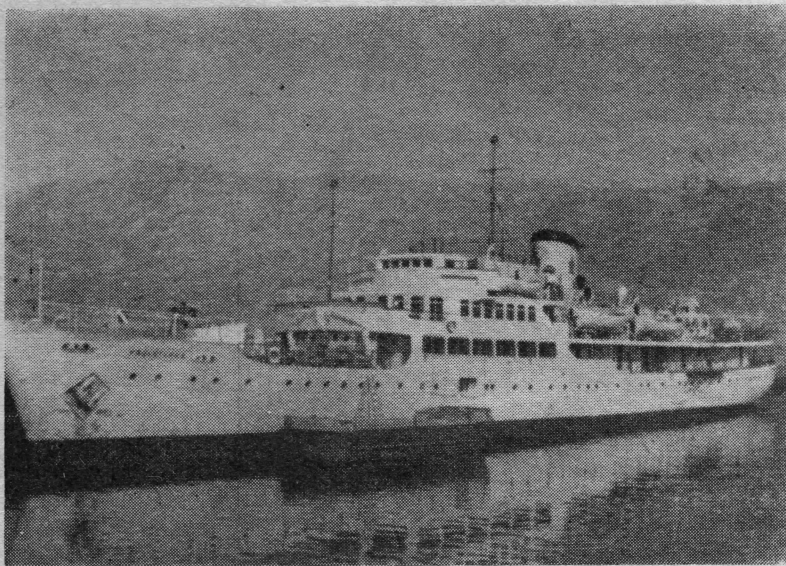
M/b „Partizanka“

ših i najmodernijih putničkih brodova na svijetu, koji u svoje kabine može primiti hiljadu putnika.

Ovaj brod inače održava redovitu liniju Denova—New York, a iz Napulja u New York stiže kroz devet dana. Ovo je njegovo prvo kružno putovanje, za koje su putnici platili od 1500 do 15.000 dolara. Iz New Yorka je krenuo 11. veljače. Putovanje traje 57 dana, kroz koje će vrijeme brod stvratiti u dvadesetak luka 13 zemalja na Mediteranu. U New York će se povratiti 9. travnja.

»Independence« je u svakom pogledu lijep i moderan brod, sagrađen prije tri godine. Trošak njegove izgradnje iznosi ogromne sume. Brod »Orsova«, koji je svojedobno posjetio Dubrovnik, košta oko 140 milijardi dinara, a »Independence« je sigurno mnogo skuplji. Udobnost je izvanredna, počevši od prostranih salona na svakoj od devet paluba, pa do bazena, verandi liftova. Osim biblioteke, kino i radio dvorane, vlastite štamparije, brodskih novina, koje izlaze svaki dan, zatim plesne i gimnastičke dvorane, crkve, brojnih barova, bolnice sa 35, a po potrebi i preko 200 kreveta, frizer salona i tako dalje, svaka kabina na brodu ima telefon i direktno s broda može pozvati kojigod želi telefonski broj u Americi i Evropi. Mnogobrojni izlozi puni su odjeće kakve zaželite i nakita kakvih god hoćete. A što svakoga mora frapirati, to je savršena čistoća i besprikorna higijena. Sve se naprosto sjaji od čistoće: i pod i plafon i kuhinja u kojoj skoro da kažemo ljudski trud uopće nije potreban. Konobari odlično govore po nekoliko jezika, bell-boys, koji se na znak zvona svuda nađu — također.

Brodski fotograf rodom je negdje iz okolice Dubrovnika. S njima su se zajedno nalazili predstavnici raznih pomorskih agencija, jedan književnik, zatim kazališni pisac iz New Yorka, poznata američka plesačica, mnogo novinara i najpoznatiji igrač golfa. Mnogi od ovih, kao i obični putnici s kojima smo razgovarali, iskazali su svoju radost što su posjetili Dubrovnik, koji im se mnogo sviđao. U daljnjem razgovoru su naročito isticali čistoću Dubrovnika i sretnost građana a naročito pohvalno su se izrazili o našim narodnim nošnjama. Oni su kazali, da će svakome u Americi pričati kako je lijep Dubrovnik i Jugoslavija i preporučiti da ga ne zaborave posjetiti. Jedan novinar nam je rekao, da dijeli mišljenje svih putnika, te da je njegova želja kao i ostalih: što skorije opet u Dubrovnik. I zaista brod »Independence« posjetit će i dogodine Dubrovnik.

M/b „Proleterka“